

Pro koho jsou určeny granty JUNIOR STAR?

Reakce GA ČR na kritiku nového opatření

23. 2. 2023

Kritické ohlasy v českém vědeckém prostředí vyvolalo nové opatření Grantové agentury ČR, které zamezuje, aby se řešitelem projektu JUNIOR STAR stala osoba, která v minulosti získala grant zaměřený na vědecké osamostatnění či založení vlastní skupiny. Zeptali jsme se proto předsedy GA ČR, Petra Baldriana, na zdůvodnění a vysvětlení nového opatření.

Granty JUNIOR STAR jsou určeny primárně pro **excelentní začínající vědce a vědkyně** (do 8 let od získání titulu Ph. D.), kteří již publikovali v prestižních mezinárodních časopisech a mají za sebou významnou zahraniční zkušenost.

V rámci tohoto programu mají v průběhu pěti let možnost čerpat **až 25 milionů Kč**. Smyslem grantu je těmto vědcům a vědkyním pomoci se vědecky osamostatnit a případně založit vlastní výzkumnou skupinu.

V nedávno vyhlášené výzvě (<https://vedavyzkum.cz/z-domova/grantova-agentura-cr/ga-cr-vyhlasuje-nove-souteze-na-rok-2024>), v tomto programu však Grantová agentura ČR zavedla nové opatření. Podle zadávací dokumentace (<https://gacr.cz/file-download/51631>), k programu se: „*Navrhovatelem, následně řešitelem projektu JUNIOR STAR nesmí být osoba, která již v minulosti získala grant zaměřený i na vědecké osamostatnění či založení vlastní vědecké skupiny (např. granty ERC Staring Grants z programu HORIZON, Prémie Lumina quaeruntur Akademie věd České republiky, soutěž Primus Univerzity Karlovy apod.).*”

Na důvody a vysvětlení tohoto nového opatření jsme se zeptali **Petra Baldriana**, předsedy Grantové agentury ČR.

Jaké byly Vaše důvody pro zavedení takového opatření?

Pravidlo, že navrhovatelem nesmí být osoba, která již dříve získala grant na vědecké osamostatnění nebo založení nové skupiny, jsme v soutěži JUNIOR STAR zavedli proto, že právě dosažení vědecké nezávislosti a vytvoření týmu je zásadním cílem podpory u této skupiny grantových projektů. Domníváme se, že není možné stejného cíle dosáhnout znovu. Grantové projekty JUNIOR STAR byly od počátku koncipovány jako pětileté proto, aby umožnily vznik nové skupiny.

Právě podpora nových začínajících vědců, včetně excelentních vědců ze zahraničí, může podle našeho soudu přinést do české vědy nová výzkumná témata či badatelské skupiny, a zajistit tak její rozvoj.

Jaká je Vaše odpověď na kritiku tohoto opatření (v tom smyslu, že diskriminuje excelentní výzkumníky, kteří by jinak měli v tomto schématu nezanedbatelnou šanci uspět)? Považujete ji za relevantní a jak na ni odpovídáte?

Jsme rádi, že se o věci diskutuje – i podnět na zavedení dotčeného pravidla přišel od samotných vědců. Víťame všechny podněty, které povedou ke zlepšení podmínek v české vědě.

Je ale třeba zmínit i to, že podmínku exkluzivity financování obsahují i další obdobná grantová schémata – například Lumina Quaeruntur či Primus. Ani tam není možné prostředky využít na vznik již existující skupiny.

U grantů JUNIOR STAR je důležité si uvědomit, k čemu mají sloužit: k vědeckému osamostatnění, případně založení nové skupiny. Pokud někdo na tuto oblast podporu již čerpal, je neúčelné ji vynakládat znovu. Naopak, při současných podmínkách se příležitost pro získání podpory otevírá pro další excelentní začínající vědce, kteří ji v minulosti nevyužili, a dopad celé soutěže na českou vědu se tak rozšíří.

Neobáváte se, že toto nařízení bude demotivační pro excelentní výzkumníky v tom smyslu, že místo toho, aby se snažili získat maximum prostředků a stabilizovat tak svou výzkumnou skupinu, budou si muset vybírat pouze ten nejlépe financovaný grant, protože jim to automaticky zavírá dveře k JUNIOR STAR?

Pro vynikající vědce nebo již fungující skupiny jsou určeny naše jiné granty – zejména standardní projekty, mezinárodní projekty nebo EXPRO. To jsou granty, které jim jsou a budou k dispozici po celou jejich budoucí kariéru. Mladí vědci by měli mít rovněž motivaci žádat o granty Evropské výzkumné rady (ERC). Věříme, že náš krok povede k většímu množství přihlášek do nadnárodních soutěží.

Tím, jaký dopad bude mít současná změna zadávací dokumentace na vědecké prostředí v České republice, se samozřejmě bude zabývat jak předsednictvo, tak vědecká rada GA ČR. Věříme, že se nám společně podaří optimalizovat podmínky pro mladé vědecké pracovníky tak, aby byly co nejlépejší.

Na které všechny programy se toto nařízení vztahuje? Týká se to i těch, které nejsou v zadávací dokumentaci specificky jmenovány, např. MASH granty Masarykovy univerzity?

Pravidlo se týká všech grantů, které vedou k vědeckému osamostatnění nebo založení vlastní vědecké skupiny.

V případě zájmu o další možnost vyjádření k tomuto tématu ze strany čtenářů, redakce portálu vítá další diskuzní příspěvky a komentáře. V případě zájmu zasílejte příspěvky na redakci (redakce@vedavyzkum.cz (<mailto:redakce@vedavyzkum.cz>)), které lze po dohodě publikovat i na Vědavýzkum.cz.